

ApTI

Asociația pentru
Tehnologie și
Internet

Câteva aspecte introductive despre datele deschise

Bogdan Manolea
www.legi-internet.ro

Open Data Summer School
23 iunie 2015 - București

Ce sunt datele deschise?

Datele deschise sunt date ce pot fi utilizate în mod liber, reutilizate și redistribuite de către oricine – supuse doar, cel mult, la necesitatea atribuirii în condiții identice.

Sursa: [Open Data Handbook](#)

Ce sunt datele deschise?

Datele deschise sunt date ce pot fi utilizate în mod **liber**, reutilizate și redistribuite de către oricine – supuse doar, cel mult, la necesitatea atribuirii în condiții identice.

Sursa: [Open Data Handbook](#)

Ce inseamna “liber”?

- Social (Acces integral la toate datele, preferabil prin Internet)
- Tehnic (absenta restrictiilor tehnologice)
- Juridic (dreptul de a redistribui, reutiliza si remixa – de a crea opere derivate)
- Fara discriminare (de ex. Nu este permisa reutilizarea comerciala)

Mic exercițiu

Creiați o operă despre:
„O tobă”

1. Scula asta are mare cautare
Niciodata golul n-a sunat mai tare

Tudor Arghezi
Inscripție pe o tobă (1945)

Dreptul de autor – the basics

- Protejeaza expresia ideii si nu ideea in sine
- Se obtine daca opera este
 - Originala (activitate creatoare)
 - Are o forma concreta de exprimare
 - Enumerarea din lege este exemplificativa
- Se obtine un mod automat, prin efectul legii
- Opera se protejeaza indiferent de modul de creatie, valoarea artistica, modul de exprimare
- Durata – viata autorului + 70 de ani dupa

Dreptul de autor

- operele sunt protejate indiferent de valoarea lor artistica.
- opera este protejata indiferent de metoda de creatie.
- opera este protejata indiferent de modul de exprimare - poate fi cintata, scrisa sau citita. Unele legislatii cer o "fixare" a momentului, altfel protectia nu are obiect (de. exemplu in cazul in care prestatia unui mim nu este inregistrata de nimeni, nu se poate vorbi de un drept de autor)

Dreptul de autor

- Drept exclusiv de exploatare: reproducere, copiere, vânzare, închiriere, comunicare publică, etc.
- Drepturi morale
- Încălcare dreptului (nu furt, nu piraterie)
 - Acțiuni posibile, daune (vezi însă dimensiune prejudiciu)

Folosirea opere altei persoane

- Obtii acordul autorului
- Te incadrezi in limitele legale
 - ♦ Citat
 - ♦ Scop educativ
 - ♦ Informare
 - ♦ Utilizare privata
- Perioada de protectie a expirat
- Acea opera nu poate fi protejata prin drept de autor
- Acea opera este disponibila sub o licenta libera

Ce nu se protejeaza prin drept de autor

- a) ideile, teoriile, conceptele, descoperirile stiintifice, procedeele, metodele de functionare sau conceptele matematice ca atare si inventiile, continute intr-o opera, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;
- b) textele oficiale de natura politica, legislativa, administrativa, judiciara si traducerile oficiale ale acestora;
- c) simbolurile oficiale ale statului, ale autoritatilor publice si ale organizatiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul si medalia;
- d) mijloacele de plata;
- e) stirile si informatiile de presa;
- f) simplele fapte si date

De fapt.. mai multe drepturi

- Drept de autor propriu-zis
- Drept de autor derivat (traducere, adaptari, culegeri)
- Drepturi conexe (interpreti)
- Drepturi conexe (producatori de fonograme, videograme sau organisme de televiziune)
- Drepturi sui-generis (baze de date)

Drepturi posibile intr-o baza de date

- Drepturi asupra continutului (*de ex. Enciclopedia*)
- Dreptul de autor asupra structurii bazei de date (*daca aranjamentul sau selectia bazei de date este rezultatul creatiei intelectuale a autorului*)
- Drepturile sui-generis ale fabricantilor bazelor de date (Titlul II Cap VI, legea 8/1996)

Dreptul sui-generis

- **Baza de date** = o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, protejate ori nu prin drept de autor sau conex, dispuse intr-o modalitate sistematica ori metodică și în mod individual accesibile prin mijloace electronice sau printr-o alta modalitate.
- **Fabricantul unei baze de date** este persoana fizica sau juridica ce a facut o investitie substantiala cantitativa și calitativa în vederea obtinerii, verificării sau prezentării continutului unei baze de date.

Dreptul sui-generis (2)

- Fabricantul unei baze de date are **dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza si de a interzice extragerea si/sau reutilizarea totalitatii sau a unei parti substantiale** din aceasta, evaluata calitativ sau cantitativ.
- Durata protectiei – 15 ani din momentul “definitivarii bazei de date”

Dreptul sui-generis (3)

Jurisprudenta Curtii Europene de Justitie

- Interpreteaza in mod restrans dreptul sui-generis al fabricantilor bazelor de date
- Fabricantul are drepturi doar daca a investit substantial in obtinerea sau verificarea de date din surse independente
- Investitia in crearea datelor care formeaza baza de date nu duce la dreptul sui-generis. Cei care creaza datele trebuie sa investeasca substantial in aranjarea si selectarea lor pentru a beneficia de acest drept.

Si atunci – cum avem date deschise?

Din punct de vedere juridic trebuie sa folosesti o licenta deschisa:

- 1) Determină ce drepturi de proprietate intelectuală sunt în date.
- 2) Aplică o licență „deschisă” potrivită care cuprinde toate aceste drepturi și se încadrează la definiția deschiderii.
- 3) Observație: dacă nu poți să treci de acest pas, întoarce-te la primul pas și alege un alt set de date.

Licente deschise pentru continut si date – vezi <http://opendefinition.org/licenses/>

Stop joc ! Ce s-a schimbat ?!

Dreptul de autor

- Principiile similare din 1886 incoace
- Investitia in suportul creatiei era semnificativ
- Reguli stricte impuse prin lege
- Numar redus de creatori

Internet

- Noi forme de exprimare
- Din ce in ce mai usor de publicat
- Sharing
- Continut creat de utilizatori

Stop joc ! Ce s-a schimbat ?!

" Construim o tehnologie ce preia magia Kodak, o mixează cu imagini în mișcare și cu sunete, adaugă spațiu pentru comentarii și oportunitatea de a răspândi larg această creativitate. Pe urmă redactăm legea ce interzice această tehnologie." - LAWRENCE LESSIG, FREE CULTURE, p 47

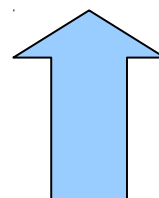
Ce putem schimba ?

- Dar dacă noi suntem creatori – noi putem decide modul cum punem la dispoziție creațiile noastre, nu ?

Toate drepturile
rezervate

Nici un drept
rezervat
*Domeniul
public*

Unele drepturi rezervate – Creative Commons

Ce este Proiectul Creative Commons

- Crearea unor licente-tip care sa permita – licentierea mai usoara a operelor tale, bazat pe pastrarea (sau nu) a 2 drepturi :
 - Dreptul a permite utilizarea operei doar in scop necomercial (inclusiv in retele p2p)
 - Dreptul de a permite altora sa faca modificari ale operei tale
- Atribuirea (dreptul de a da credit autorului) se pastreaza in cazul oricarei licente CC
- Selectarea jurisdicției și a tipului de opera

basic types of licences

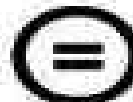
attribution

others must give you credit
as the original creator

non-commercial

others may not use your
work for commercial
purposes

no derivative works

others may not alter,
transform, or build upon
your work

share alike

others may alter, transform,
or build upon your work,
but they are encouraged to
distribute the resulting work
only under another Share
Alike licence

Cine foloseste licentele Creative Commons

- Orice creator doreste :-). Licentele CC sunt gratis pentru toata lumea
- Exista insa citeva tipuri importante de utilizare :
 - Cind opera este destinata pentru distribuire cit mai larga
 - In cazul open access – lucrari stiintifice
 - User generated content (vezi flickr, vezi wikipedia)
 - Bloggeri
 - Managementul deschis al Proprietatii Intelectuale

Wikipedia trece la CC

- Din 22 Iunie 2009, tot continutul Wikipedia este licentiat prin Creative Commons
- Licenta CC – BY-SA (Attribution – Share Alike) 3.0

De ce ma intereseaza pe mine ?

- Poti folosi licenta CC pentru operele tale (poze, text, prezentari, etc.)
 - Obtine licenta
<http://creativecommons.org/license/>
- Poti folosi opere licentiate CC in activitatea ta
 - ♦ Gaseste continut licentiat CC
<http://search.creativecommons.org/>

Date publice deschise

- Date publice sunt date produse de autoritatile publice si care nu sunt subiectul unor restrictii legate de viata privata, confidentialitate sau securitate
- Datele deschise – informatii care sunt libere de accesat, reutilizat si redistribuit

Cadrul legislativ – Legea 109/2007

- Scop: reglementarea reutilizării informațiilor din instituțiile publice în vederea creării unor noi produse și servicii informaționale
- Art. 5: reutilizarea documentelor deținute de instituțiile publice este liberă
- Art. 9: instituțiile publice trebuie să asigure condiții pentru facilitarea accesului la documentele disponibile pentru reutilizare, în special prin elaborarea de liste și directoare, în cazul utilizării mijloacelor electronice, cu cele mai importante documente destinate reutilizării, precum și prin numirea unor persoane de contact și indicarea unor puncte de informare

Cadrul legislativ european

- Implementare a directivei 2003/98/CE privind reutilizarea informațiilor din sectorul public
- Directiva a fost modificata în iunie 2013
 - Trebuie implementata până în 17 iulie 2015

Cadrul International

- Open Government Partnership (OGP) Un program international pentru un „guvern deschis” susținut activ de către SUA și alte state
- 46 de state (inclusiv România) au adoptat Declarația și au prezentat un plan de acțiuni

“We commit to increasing our efforts to systematically collect and publish data on government spending and performance for essential public services and activities. We commit to proactively provide high-value information, including raw data, in a timely manner, in formats that the public can easily locate, understand and use, and in formats that facilitate reuse.”

OGP la Nivelul României

- Departamentul de Servicii Online si Design
- Definitia Datelor publice deschise – HG 215/2012
 - *Datele publice deschise sunt acele date produse sau deținute de către autoritățile publice, care **sunt puse la dispoziția cetățenilor în mod gratuit, liber de accesat, reutilizat și redistribuit.** Ca principale caracteristici, datele deschise sunt procesabile prin mijloace automate; sunt furnizate într-un format deschis, asupra căruia nicio entitate nu deține control exclusiv; și beneficiază de o licență deschisă, care permite folosirea liberă a datelor, inclusiv în scop comercial, fără ca aceasta să fie limitată prin drepturi de proprietate intelectuală.*
- Obligatii asumate international

Data.gov.ro

The screenshot shows the Data.gov.ro website. At the top right, there is a link for "Autentificare". The main header is dark blue and contains the "data.gov.ro" logo with a "beta" tag, and navigation links for "Seturi de date", "Instituții", "Grupuri", "Despre", and "Contact". A search bar with the text "Căutare" and a magnifying glass icon is also present.

The main content area features a grid of information. On the left, a text block explains that data.gov.ro is the central point of access for public data sets, with a small image of the Romanian flag below it. A tagline at the bottom of this section reads "Date accesibile, reutilizabile, ce pot fi redistribuite".

On the right, a "Statistici" (Statistics) section displays three data points: 254 sets of data, 57 institutions, 2006 related files, 25 groups, and 327 external links.

At the bottom, a search section titled "Căutare seturi de date" includes a search input field with the example text "Ex: buget" and a magnifying glass icon. Below the search bar are several "Cuvinte cheie" (Key words) buttons: "nomenclator", "patrimoniul cultural", and "bunuri culturale cl...".

Cateva exemple romanesti de re-utilizare de date

publice sau private

Traseu Avansat Contul meu

 Transport Urban
Like 4,833

- Selecție oras: **Bucuresti**
- Braşov
 - Bucureşti
 - Cluj-Napoca
 - Constanța
 - Iasi
 - Ploieşti
 - Timişoara

traseu zi traseu noapte

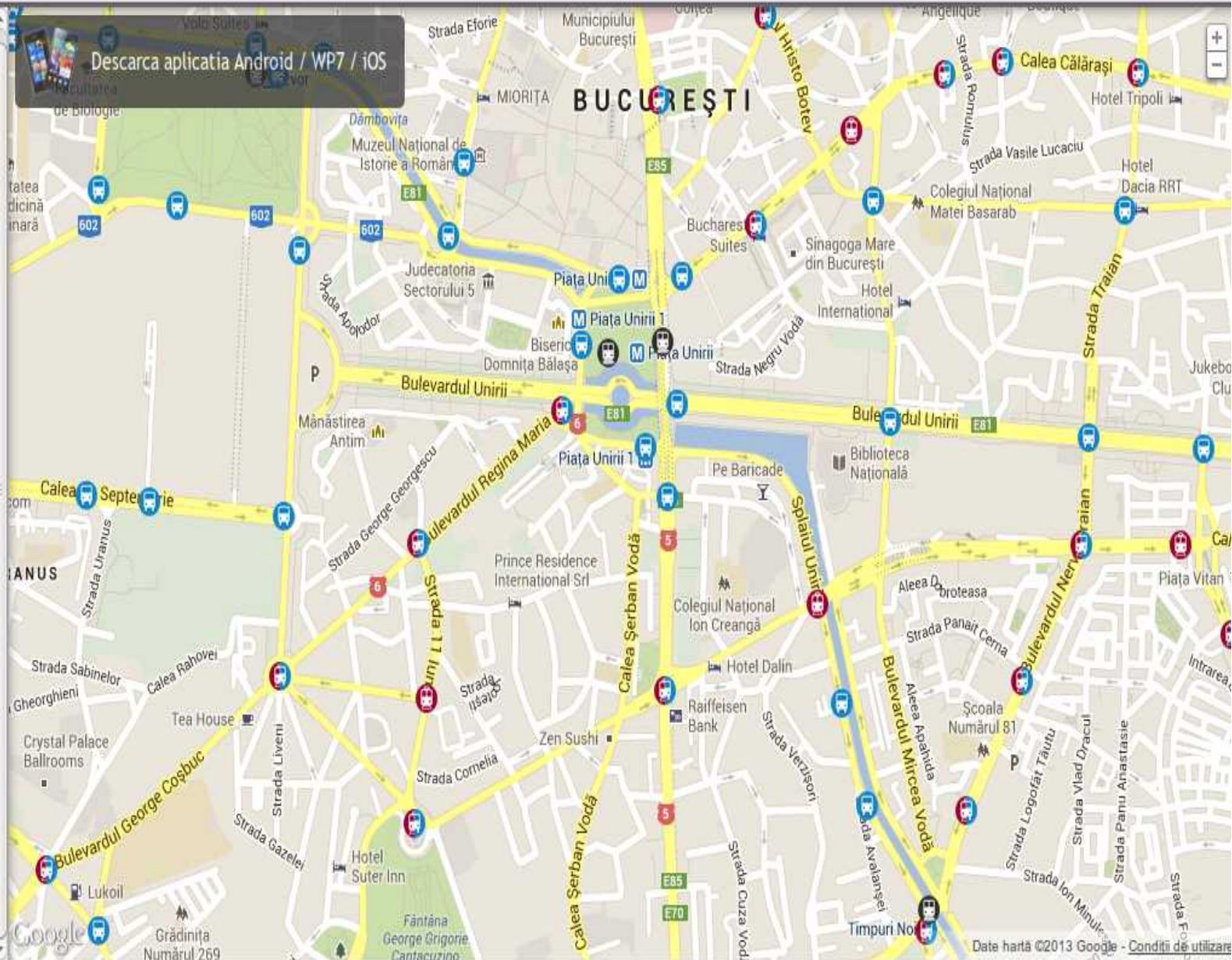
plecare (adresă, punct interes)

sosire (adresă, punct interes)

Calculează ruta

 feedback

Descarca aplicatia Android / WP7 / iOS

Transport persoane de la Bucuresti la Cluj Napoca

Mijloc	Plecare	Sosire	Durata	Companie	Zile circulatie	Preț total	Detalii
--------	---------	--------	--------	----------	-----------------	------------	---------

Autogara Militari

Str. Valea Cascadelor nr.1 , Tel: +4-021-434.17.39

Hartă autogară

	07:30 → 16:30	9h	FANY	LMMJVSD	65 ^{lei}	▼ Detalii
	09:45 → 18:47	9h02'	TRANSMIXT	LMMJVSD	65 ^{lei}	▼ Detalii
<p>Nu mai circulă din 21.02.2013 Se suspenda pana la o data la care se va anunta</p>						
	11:30 → 20:00	8h30'	FANY	LMMJVSD	65 ^{lei}	▼ Detalii

	13:00 → 21:30	8h30'	ALIS GRUP	LMMJVSD	50 ^{lei} Cel mai IEFIN	▼ Detalii
--	---------------	-------	------------------	---------	------------------------------------	---------------------------

Autogara Obor

B-dul Garii Obor nr.5A, Sector 2 , Tel: +4-021-252.76.46

Hartă autogară

	14:00 → 22:55	8h55'	centrotrans	LMMJVSD	70 ^{lei}	▼ Detalii
--	---------------	-------	--------------------	---------	-------------------	---------------------------

Gara de Nord PECO MOL

Hartă stație

până la
 zi plecare
 pasageri
 Adulți Pens. Stud. Elevi Copii

Filtru

Plecare între orele: 0:00 - 24:00

Filtru companii

Feedback

Sosire: **Cluj Napoca**

Data: 29 Martie 2013 **Cauta ruta**

Via (optional):

Doar trenuri cu legaturi **Cautare avansata**

[Budapesta](#) [Cluj Napoca](#) [Constanta](#)

[Craiova](#) [Deva](#) [Galati](#)

[Iasi](#) [Moscova](#) [Oradea](#)

[Ploesti](#) [Praga](#) [Predeal](#)

[Satu Mare](#) [Sibiu](#) [Sinala](#)

[Suceava](#) [Timisoara](#) [Venetia](#)

[Viena](#)

Sugestii MersulTrenurilor.ro

Trenuri pe ruta Bucuresti Nord - Cluj Napoca [Rezervari hoteluri la cele mai mici preturi](#) [Stiri Mersul Trenurilor](#)

[Vezi trenuri cu legaturi](#) | [Vezi rute de intoarcere](#) | [Vezi rute de intoarcere cu legaturi](#) | [Vezi linkul catre aceasta pagina](#)
 4 rute directe in data de **29/03/2013**:

Pret bilet	Rang	Tren	Statia	Oră	Durata	Stationare	Distanța	Servicii	Restrictii
Pret	IR	1745	Bucuresti Nord Cluj Napoca	5:45 15:17	09h 32m	1m 1m	497 Km	1 2 4 Y	+
Pret	IC	531	Bucuresti Nord Cluj Napoca	13:10 22:15	09h 05m	1m 15m	497 Km	1 2 Y	+
Pret	IR	1741	Bucuresti Nord Cluj Napoca	18:30 4:02	09h 32m	1m 20m	497 Km	1 2 4 6 8	+
Pret	IR	1631	Bucuresti Nord Cluj Napoca	20:30 6:07	09h 37m	30m 17m	497 Km	1 2 4 6 8	+

[Rovinieta.roviniete online](#) | [Oferte Grecia](#)

Legenda servicii tren

- 1 Clasa 1 2 Clasa 2 Dormit 1 pat Dormit 2 paturi Cuseta 6 Cuseta 4 Restaurant/Bar
- Bussines Exclusiv Bussines Standard Biciclete Catering

Legenda rang tren

- IC** Tren Intercity **IR** Tren Inter Regio **R** Tren Regio **EN** Tren EuroNight

Nu-ți lăsa motorul pe mâna oricui

Cel mai bun service e in Cluj Napoca

MECHATRONICS

Țigară + lichid

149 Lei

neo dg

brasov

Bogdan M

Get directions

My places

A Bulevardul Gării

B Strada Prundului

Add Destination - Show options

Leave now

03/28/13

6:48pm

GET DIRECTIONS

Suggested routes

Walking, Bus 51, Walking 22 mins

6:48pm - 7:10pm

Walking, Bus 51, Walking 22 mins

7:03pm - 7:25pm

Walking, Bus 2, Walking 33 mins

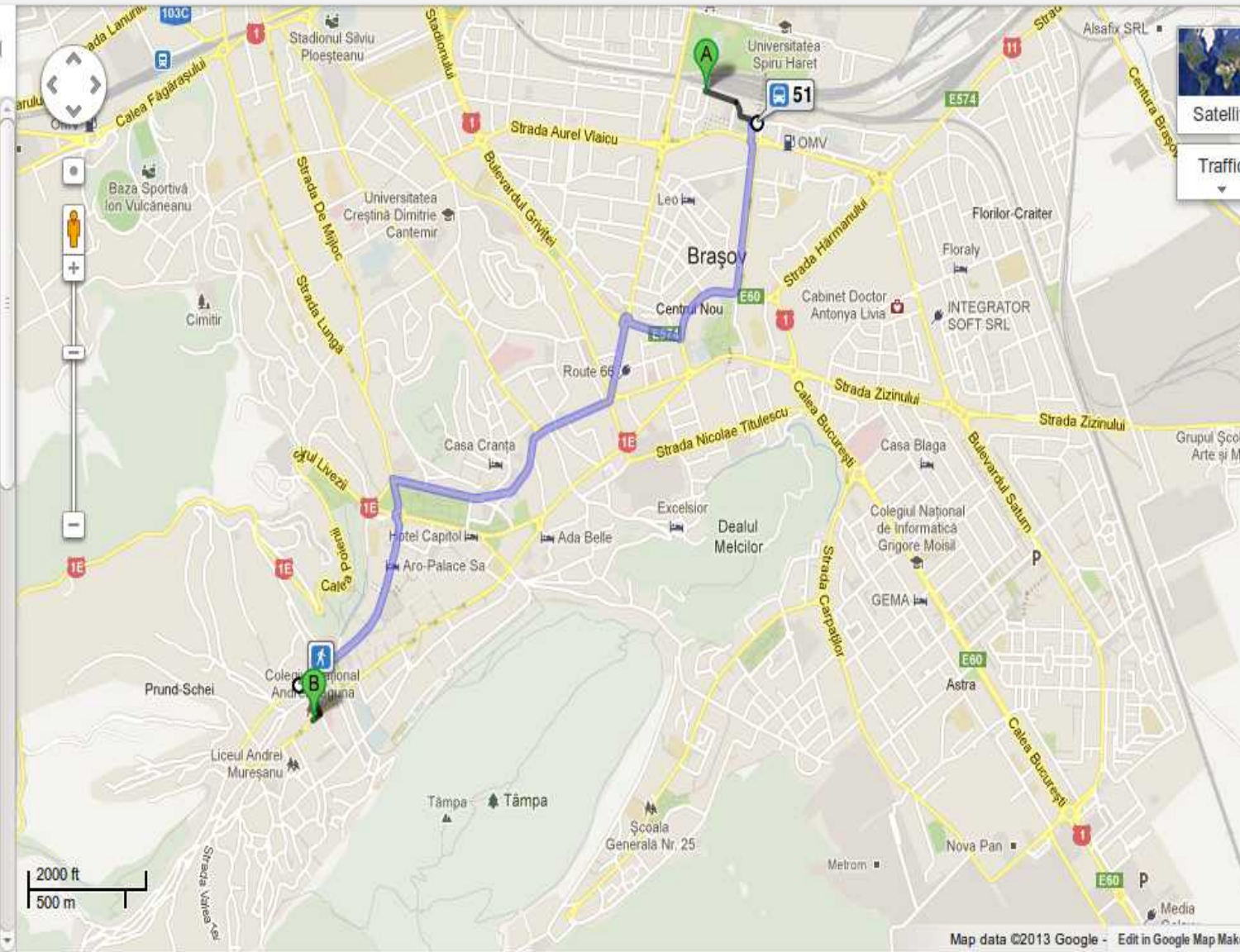
6:50pm - 7:23pm

Walking, Bus 51, Walking 22 mins

7:18pm - 7:40pm

Transit directions to Strada Prundului

A Bulevardul Gării

Unde (nu) se dă spagă?

Toate județele

Toate localitățile

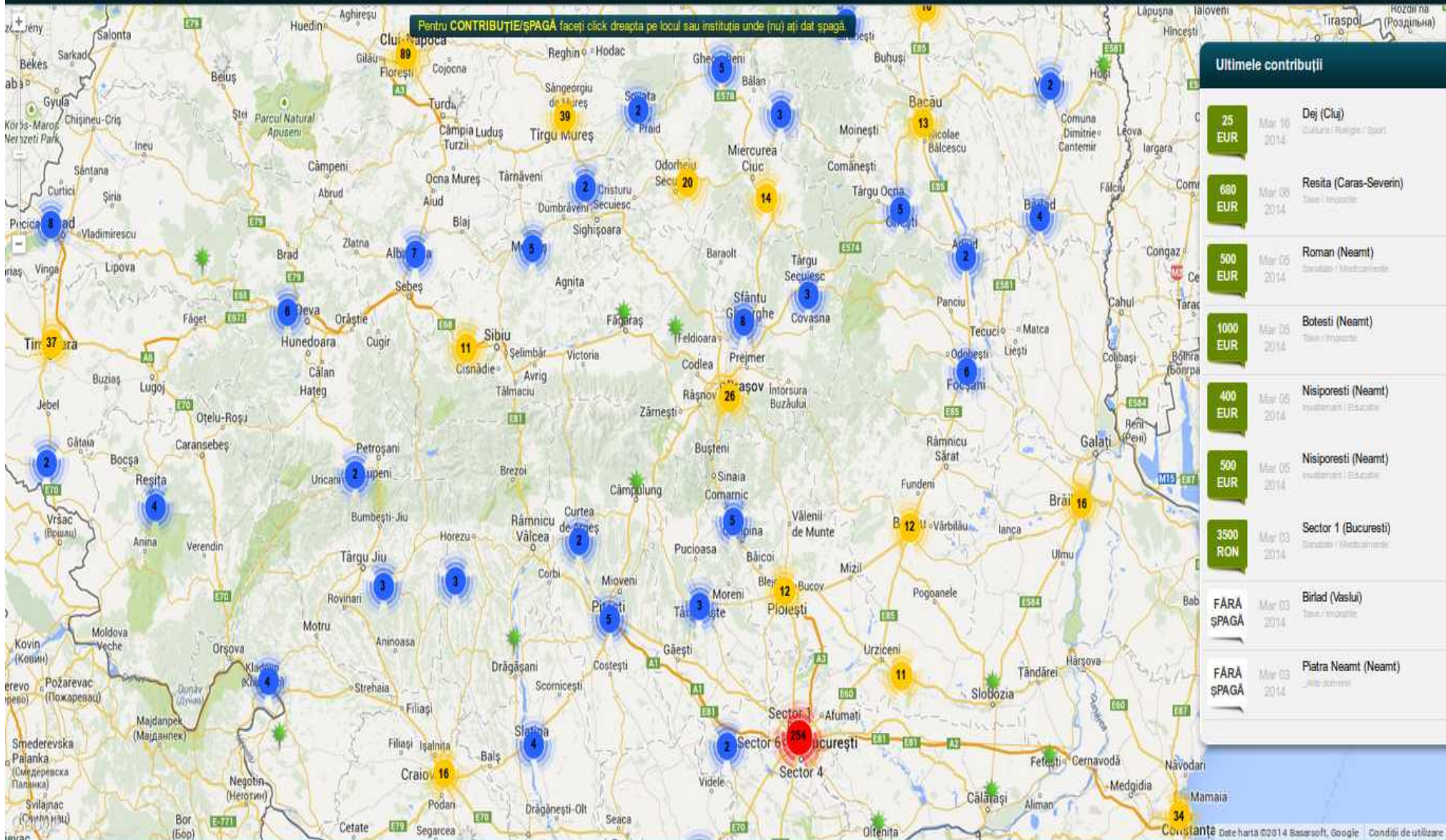
Toate domeniile

Cautare

Harta Listare șpăgi Statistici

Pentru criteriile selectate spaga minimă e 0 €, medie 206 € și maximă 15000 €

Pentru CONTRIBUȚIE/ȘPAGĂ faceți click dreapta pe locul sau instituția unde (nu) ați dat spagă.

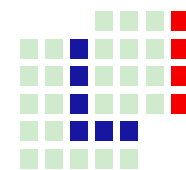
Ultimele contribuții

- 25 EUR Mar 16 2014 Dej (Cluj) Cultura / Religie / Sport
- 680 EUR Mar 06 2014 Resita (Caras-Severin) Taxe / Impozite
- 500 EUR Mar 05 2014 Roman (Neamt) Sanatate / Medicamente
- 1000 EUR Mar 05 2014 Botesti (Neamt) Taxe / Impozite
- 400 EUR Mar 05 2014 Nisiporesti (Neamt) Instructiuni / Educatie
- 500 EUR Mar 05 2014 Nisiporesti (Neamt) Instructiuni / Educatie
- 3500 RON Mar 03 2014 Sector 1 (Bucuresti) Sanatate / Medicamente
- FARA ȘPAGĂ Mar 03 2014 Birlad (Vaslui) Taxe / Impozite
- FARA ȘPAGĂ Mar 03 2014 Piatra Neamt (Neamt) Alte domenii

ApTI

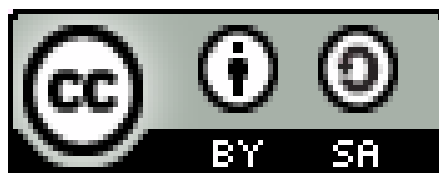
Asociația pentru
Tehnologie și
Internet

legi-internet.ro

Bogdan Manolea

Mulumesc !!!

Această operă este pusă la dispoziție sub
Licența Atribuire - Distribuire-în-condiții-identice 3.0 România
Creative Commons.